

**НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ УКРАЇНИ
«КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ
ІМЕНІ ІГОРЯ СІКОРСЬКОГО»
Факультет лінгвістики**

**ЗАТВЕРДЖУЮ
Декан ФЛ**

_____ Н. С. Саєнко
(підпис)

« ____ » _____ 2017 р.

«КУЛЬТУРОЛОГІЯ» НГ-02

**РОБОЧА ПРОГРАМА
кредитного модуля**

підготовки бакалавра

напряму 6.020303 – «Філологія»

форми навчання денна

Ухвалено методичною комісією
Факультету лінгвістики
Протокол від 29.06.2017 р. № 10
Голова методичної комісії

_____ С.В. Ібрагімова
(підпис) (ініціали, прізвище)

« ____ » _____ 2017 р.

Робоча програма кредитного модуля «Культурологія» НГ-02 для студентів за напрямом підготовки 6.020303 – «Філологія» освітнього ступеня бакалавра, за денною формою навчання складена відповідно до програми навчальної дисципліни «Культурологія»

Розробник робочої програми:

доцент, к.ф.н. Онуфрієнко О. П.

(посада, науковий ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я, по батькові)

(підпис)

Робочу програму затверджено на засіданні кафедри української мови, літератури та культури

Протокол від «14» червня 2017 р. № 11

Завідувач кафедри

_____ О.П. Онуфрієнко

«__» _____ 2017 р.

1. Опис кредитного модуля

Галузь знань, напрям підготовки, освітній ступінь	Загальні показники	Характеристика кредитного модуля
Галузь знань 0203 - гуманітарні науки	Назва навчальної дисципліни, до якої належить кредитний модуль Культурологія	Форма навчання денна
Напрямок підготовки 6.020303 –«Філологія»	Кількість кредитів ECTS – 2	Статус кредитного модуля за вибором студентів
-	Змістових розділів – 3	Цикл дисциплін гуманітарної та соціально-економічної підготовки
-	-	Рік підготовки: 4-й
-	-	Семестр – 7-й
Освітній ступінь бакалавр	Загальна кількість 60 год.	Лекції – 36 год.
		-
	Тижневих годин: аудиторних – 2 СРС – 1,3	Самостійна робота – 24 год.
		Вид та форма семестрового контролю залік

Предмет кредитного модуля: основні теоретичні проблеми культурології, концептуальні засади щодо розуміння витоків і цивілізаційних віх історії світової культури, логіка розгортання культурогенезу як світоглядних віх історії людства, збереження полікультурності світу в умовах мультикультуралізму та глобалізаційного вектору сучасної культури.

Міждисциплінарні зв'язки: кредитний модуль «Культурологія» у структурно-логічній схемі підготовки фахівця є узагальненням і систематизацією знань, набутих при вивченні дисциплін «Філософія» (2 курс), а також «Історія української культури» НГ-02.

2. Мета та завдання кредитного модуля

2.1. Метою кредитного модуля є формування у студентів компетентностей:

- здатність поєднувати теоретичні та практичні аспекти культури в процесі їхньої діяльності з урахуванням можливих наслідків для суспільства;
- здатність проводити коректне спостереження за діяльністю людини для того, щоб екстраполювати зовнішні соціокультурні явища, результати спостереження на знаковий рівень інформаційної фіксації;

2.2. Основні завдання кредитного модуля.

Згідно з вимогами програми навчальної дисципліни студенти після засвоєння кредитного модуля мають продемонструвати такі результати навчання:

знання:

- сутності культури і соціально-культурні процесів загалом, які насамперед звернені до світоглядних потреб сучасної людини
- стратегій, за допомогою яких знання з культурології формуватиме власну життєву позицію і можливість стратегічного осмислення професійного становлення.

уміння:

- з урахуванням правил поведінки проводити нормування та систематизацію результатів спостереження за діяльністю;
- за допомогою критеріїв нормування та систематизації визначити культурний контекст;

досвід:

- реалізації та інтеграції власної діяльності у культурне середовище

3. Структура кредитного модуля

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин		
	Всього	у тому числі	
		Лекції	СРС
1	2	3	4
Розділ (змістовий модуль) 1. Культурологія як наука: Культура природа цивілізація			
<i>Тема 1.1. Предмет та методологічні засади культурології, що вивчає специфіку розвитку матеріально та духовної та духовної культури.</i>	3	2	1
<i>Тема 1.2. Культура як джерело та засіб забезпечення людської діяльності та суспільного життя</i>	8	6	2
Разом за розділом 1	11	8	3
Розділ (змістовий модуль) 2. Еволюція культури			
<i>Тема 2.1. Басейн Середземномор'я –</i>	10	8	2

<i>колиска давніх цивілізацій</i>			
<i>Тема 2.2. Античність та її роль у розвитку Європейської цивілізації</i>	3	2	1
<i>Тема 2.3. Християнський вимір культури</i>	5	4	1
<i>Тема 2.4. Відродження, Реформація та становлення культури Нового часу</i>	6	4	2
<i>Тема 2.5. Нові форми культурного життя XIX – XXI століття</i>	4	2	2
Разом за розділом 2	28	20	8
Розділ (змістовий модуль) 3. Проблема культурної ідентифікації – специфіка української культури в контексті європейської традиції			
<i>Тема 3.1. Духовний світ та міфологічні уявлення давніх слов'ян</i>	3	2	1
<i>Тема 3.2. Світоглядні начала культури Київської Русі</i>	4	2	2
<i>Тема 3.3. Українське бароко – нове світовідчуття і самопізнання національної душі</i>	3	1	2
<i>Тема 3.4. Сучасна українська культура в контексті світової культури</i>	3	1	2
Разом за розділом 3	13	6	7
<i>Залік</i>	8	2	6
Всього годин	60	36	24

4. Лекційні заняття

№ з/п	Назва теми лекції та перелік основних питань (перелік дидактичних засобів, посилання на літературу та завдання на СРС)
1.	<p>Лекція 1. Предмет та методологічні засади культурології як науки, що вивчає специфіку розвитку матеріальної та духовної культури. Дисципліни, які формують систему культурологічних знань. Проблемне коло культурологічних досліджень. Полісемантична природа поняття “культура”. Поліфункціональний характер феномену “культура”. Основні підходи культурології до вивчення культури як соціального явища. Особливості культурологічних шкіл у методологічному порівнянні: антропологічна, філософська, соціологічна, інформаційно-семіотична. Специфіка культурологічного знання, його актуальність на сучасних етапах розвитку суспільства та самоідентифікації особистості.</p> <p>Література</p> <p><i>Базова</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Бичко А.К. та ін. Теорія та історія світової і вітчизняної культури: Курс лекцій. – К., 1992, Розд.1. 2. Культурологія: українська та зарубіжна культура: Навч.посіб./за ред. М.М.Заковича. К., 2004. Част.1, розд.1. 3. Українська та зарубіжна культура: навч.посіб./за ред. М.М.Заковича. – К., 2001. Част.1, розд.1,2. 4. Шевнюк О.Л. Культурологія: Навч.посіб. – К., 2004. Розд.1, тема 1. <p><i>Допоміжна</i></p>

	<ol style="list-style-type: none"> 1. Гречанко В.А., Чорний І.В., Кушнерук В.А., Режко В.А. Історія світової та української культури: Підруч. Для вищ.закл.освіти. – К., 2000. 2. Культурологія. Краткий тематический словарь. – Ростов н/Д, 2001. 3. Лобас В.Х., Легенький Ю.Г. Українська і зарубіжна культура: Курс лекцій. – К., 1997. Розд.1, лекцій 1-2, с.3-34; Розд.IV, лекція 22. <p>Завдання на СРС.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Дати загальну характеристику класичним і сучасним концепціям культури, культурологічним концепціям українських вчених. 2. Сутність культурної еволюції та її відмінність від біологічної. Виникнення мистецтва як унікального механізму культурної еволюції. 3. Культура – основа гармонізації суперечностей між людиною і природою.
2.	<p>Лекція 2. Сутність культури в контексті діяльнісного підходу. Творчий та репродуктивний способи діяльності. Види діяльності: предметно-практичний, духовно-практичний та духовно-теоретичний. Розвиток техніки та соціокультурна динаміка суспільства – концептуалізація проблеми (погляди вітчизняних та зарубіжних дослідників).</p> <p>Література:</p> <p><i>Базова</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Історія світової культури: Навч.посіб./Кер.авт.кол. Л.Т.Левчук. – К., 1999. Розд.1, с.5-23. 2. Кормич Л.І., Багацький В.В. Культурологія /історія і теорія світової культури ХХ століття/: Навчальний посібник. – Харків, 2003. Част.ІІ, розд.ІІ, с.143-145. 3. Шевнюк О.Л. Культурологія: Навч.посіб. – К., 2004. Розд.1, тема 1, с.17-30. <p><i>Допоміжна</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Культурологія. Краткий тематический словарь. – Ростов н/Д, 2001, с.18-23, 44. 2. Лобас В.Х., Легенький Ю.Г. Українська і зарубіжна культура: Курс лекцій. – К., 1997. Розд.1, лекцій 1-2, с.3-34; Розд.IV, лекція 22. <p>Завдання на СРС.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Соціально-креативна сутність і місце культури в людському суспільстві. 2. Культурологічні виміри професійної діяльності.
3.	<p>Лекція 3. Культура як “друга натура”. Антропосоціогенез в аспекті проблеми “культура та природа”. Природа культури як суспільного явища. Синкретична основа самоусвідомлення ранніх форм культури. Сутність та наслідки неолітичної революції. Основні форми міфологічної свідомості: тотемізм, фетишизм, хтонічний демонізм, зооморфізм. Обряд як перша форма культури. Ритуал та його функції в ранніх суспільствах. Природа і культура в єдності та протидії: культурологічні виміри сучасної кризи та шляхи її подолання.</p> <p>Література</p> <p><i>Базова</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Бичко А.К. та ін. Теорія та історія світової і вітчизняної культури: Курс лекцій. – К., 1992, Розд.1. 2. Кормич Л.І., Багацький В.В. Культурологія /історія і теорія світової культури ХХ століття/: Навчальний посібник. – Харків, 2003. Част.ІІ, розд.ІІ. 3. Шевнюк О.Л. Культурологія: Навч.посіб. – К., 2004. Розд.1, тема 1.

	<p><i>Допоміжна</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Лобас В.Х., Легенький Ю.Г. Українська і зарубіжна культура: Курс лекцій. – К., 1997. Розд.1, лекцій 1-2, с.3-34; Розд.IV, лекція 22, с.255-266. 2. Павленко Ю. Історія світової цивілізації. – К., 1996, с.4-10, 15, 165. 3. Фрейд З. Тотем и табу. – М., 1997. 4. Ясперс К. Смысл и познание истории. – М., 1991. <p>Завдання на СРС.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Зародження та розвиток культури в епоху палеоліту. 2. Неолітична революція й культура раннього землеробства. 3. Міфологічна свідомість: єдність об'єкта і суб'єкта, предмета і знака. 4. Обряд чи перша форма культури. Ритуал та його функції у ранніх суспільствах. Людина в первісній культурі.
4.	<p>Лекція 4. Співвідношення понять “культура” та “цивілізація” в історії розвитку проблеми взаємодії або протидії явищам культури “цивілізаційного” рівня суспільства. Культурно-історичні типи цивілізації. Критерії культурно-історичної періодизації. Взаємовпливи культур та етнічна самобутність соціально-культурного прогресу людської цивілізації. Ідея “прогресу” в культурологічній думці. Спадкоємність і розвиток культури. Проблема соціально-культурного прогресу людства: формаційний підхід, циклічний підхід. Теорії локально-еквівалентних культур-цивілізацій.</p> <p>Література</p> <p><i>Базова</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Історія світової культури: Навч.посіб. / Кер.авт.кол. Л.Т.Левчук. – К., 1999. Розд.1. 2. Історія української та зарубіжної культури: Навч.посіб. / За ред. С.М.Клапчука. – К., 2002. Розд.1, параграфи 1,2. <p><i>Допоміжна</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Лобас В.Х., Легенький Ю.Г. Українська і зарубіжна культура: Курс лекцій. – К., 1997. Розд.1, лекцій 3. 2. Тойнби А. Постижение истории. – М., 1991. 3. Українська та зарубіжна культура: Навч.посіб. / За ред. М.М.Заковича. – К., 2001. Част.2, параграф 1. <p>Завдання на СРС.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Співвідношення понять «культура» та «цивілізація» в історії розвитку проблеми взаємодії або протидії явищам культури «цивілізаційного» рівня суспільства. Культурно-історичні типи цивілізації. Критерії культурно-історичної періодизації. 2. Ідея «прогресу» в культурологічній думці. Спадкоємність і розвиток культури. Проблема соціально-культурного прогресу людства: формаційний підхід, циклічний підхід. 3. Культура і цивілізація. Культурно-історичні типи цивілізацій. Теорії локально-еквівалентних культур-цивілізацій. Проблема соціально-культурного прогресу людства: формаційний підхід, циклічний підхід.
5.	<p>Лекція 5 Культура стародавнього Єгипту та Месопотамії як взірці цивілізацій стародавнього сходу. Основні культури в аспекті визначеності картини світу.</p>

	<p>Теократичний характер влади в умовах східної деспотії. Особливості міфології – зооморфізм, зооантропоморфізм, міфи про Осіріса та Ізиду як втілення ідеї “вмираючої та воскресючої природи”.</p> <p>Література</p> <p><i>Базова</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Історія світової культури: Навч. посіб. / Кер. авт. кол. Л.Т.Левчук. – К., 1999. Розд.1. 2. Історія української та зарубіжної культури: Навч. посіб. / За ред. С.М.Клапчука. – К., 2002. Розд.1, параграфи 1,2. 3. Культурологія: українська та зарубіжна культура: Навч. посіб. За ред. М.М.Заковича. – К., 2004. Част.1. Розд.3. <p><i>Допоміжна</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Культурологія. Краткий тематический словарь. – Ростов н/Д, 2001. Тема 3, с.74; Тема 6. 2. Лобас В.Х., Легенький Ю.Г. Українська і зарубіжна культура: Курс лекцій. – К., 1997. Розд.1, лекцій 3. 3. Тейяр де Шарден П. Феномен человека. – М., 1987. 4. Тойнби А. Постыжение истории. – М., 1991. 5. Українська та зарубіжна культура: Навч. посіб. / За ред. М.М.Заковича. – К., 2001. Част.2, параграф 1. 6. Файнберг Л.А. У истоков социогенеза: от стада обезьян к общине первобытных людей. – М., 1980. <p>Завдання на СРС.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Шумеро-Вавилонська культура. 2. Культура Єгипетських царств. 3. Культура Стародавньої Індії та Китаю. 4. Фінікійсько-Палестинська культура. 5. Людина в давньосхідній культурі.
6.	<p>Лекція 6 Загальна характеристика месопотамських цивілізацій. Ознаки спорідненості культур (іригаційне землеробство як основа цивілізації, урбаністичний характер культури, спадкоємність культурних надбь). Періоди розквіту цивілізацій Стародавнього Єгипту та Месопотамії.</p> <p>Література</p> <p><i>Базова</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Історія світової культури: Навч. посіб. / Кер. авт. кол. Л.Т.Левчук. – К., 1999. Розд.1. 2. Історія української та зарубіжної культури: Навч. посіб. / За ред. С.М.Клапчука. – К., 2002. Розд.1, параграфи 1,2. 3. Культурологія: українська та зарубіжна культура: Навч. посіб. За ред. М.М.Заковича. – К., 2004. Част.1. Розд.3. 4. Шевнюк О.Л. Культурологія: Навч. посіб. – К., 2004. Розд.1, тема 3. <p><i>Допоміжна</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 5. Диалектика деятельности и культура. – К., 1983. 6. Культурологія. Краткий тематический словарь. – Ростов н/Д, 2001. Тема 3, с.74;

	<p>Тема 6.</p> <ol style="list-style-type: none"> 7. Лобас В.Х., Легенький Ю.Г. Українська і зарубіжна культура: Курс лекцій. – К., 1997. Розд.1, лекцій 3. 8. Тойнби А. Постижение истории. – М., 1991. 9. Українська та зарубіжна культура: Навч.посіб. / За ред. М.М.Заковича. – К., 2001. Част.2, параграф 1.. 10. Файнберг Л.А. У истоков социогенеза: от стада обезьян к общине первобытных людей. – М., 1980. <p>Питання на СРС</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Видатні архітектурні, літературні пам'ятки, їх вплив на розвиток світової культури. “Біблійні оповідання” в культурі Месопотамії. 2. Сакральне значення писемності в культурах Сходу (на матеріалі єгипетських ієрогліфів). Значення клинопису як першої універсальної писемності Сходу. 3. Поява першої в історії людства мови міжнародного спілкування, її соціокультурне значення в умовах комунікації різних етносів та міст-держав Сходу.
7.	<p>Лекція 7. Індійська культура: від ведичної традиції до сучасної культури індуїзму. Індорії як носії культури “Рігеди”. Взаємодії індоєвропейського та дравідійського субстратів у культурі Індії. Станово-кастова системи індійського суспільства. Фундаментальні категорії індійської культури.</p> <p>Література</p> <p><i>Базова</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Історія світової культури: Навч.посіб. / Кер.авт.кол. Л.Т.Левчук. – К., 1999. Розд.1. 2. Історія української та зарубіжної культури: Навч.посіб. / За ред. С.М.Клапчука. – К., 2002. Розд.1, параграфи 1,2. 3. Культурологія: українська та зарубіжна культура: Навч.посіб. За ред. М.М.Заковича. – К., 2004. Част.1. Розд.3. 4. Шевнюк О.Л. Культурологія: Навч.посіб. – К., 2004. Розд.1, тема 3. <p><i>Допоміжна</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Диалектика деятельности и культура. – К., 1983. 2. Культурология. Краткий тематический словарь. – Ростов н/Д, 2001. Тема 3, с.74; Тема 6. 3. Лобас В.Х., Легенький Ю.Г. Українська і зарубіжна культура: Курс лекцій. – К., 1997. Розд.1, лекцій 3. 4. Тойнби А. Постижение истории. – М., 1991. 5. Українська та зарубіжна культура: Навч.посіб. / За ред. М.М.Заковича. – К., 2001. Част.2, параграф 1. 6. Фрейд З. Тотем и табу. – М., 1997. <p>Питання на СРС.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ідея циклічного існування та колообігу буття. 2. Звільнення (нірвана) як вища цінність індійської культури. 3. Роль санскриту у формуванні загально індійської культурної традиції.

8.	<p>Лекція 8. Феномен китайської цивілізації “Китаєцентризм” – замкнений символічний світ Китаю. Раціональна церемонія як структурно-організуючий принцип китайської культури. Головні соціально-філософські та релігійні вчення Китаю (конфуціанство, даосизм, буддизм).</p> <p>Література</p> <p><i>Базова</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Історія світової культури: Навч.посіб. / Кер.авт.кол. Л.Т.Левчук. – К., 1999. Розд.1. 2. Історія української та зарубіжної культури: Навч.посіб. / За ред. С.М.Клапчука. – К., 2002. Розд.1, параграфи 1,2. 3. Культурологія: українська та зарубіжна культура: Навч.посіб. За ред. М.М.Заковича. – К., 2004. Част.1. Розд.3. <p><i>Допоміжна</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Лобас В.Х., Легенький Ю.Г. Українська і зарубіжна культура: Курс лекцій. – К., 1997. Розд.1, лекцій 3. 2. Українська та зарубіжна культура: Навч.посіб. / За ред. М.М.Заковича. – К., 2001. Част.2, параграф 1. <p>Питання на СРС:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Єдина ієрогліфічна система писемності – спосіб енергетичного та ментального самовираження. 2. Мистецтво як релігійно-поетичне осмислення природи. Мусульманський вимір культури Сходу.
9.	<p>Лекція 9 Європейська цивілізація: від античності до сучасності. Феномен “грецького дива” і значення надбань класичної Греції для світової культури. Давньогрецький поліс як форма державного упорядкування. Особливості античної демократії. Мистецтво як засіб творення світу за законами краси (скульптура, архітектура, театр). Характерні відмінності доби еллінізму. Римська культура як самобутній етап продовження антично-грецької традиції. Ідеологічний міф про “Рим як вічне місто”.</p> <p>Література</p> <p><i>Базова</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Історія світової культури: Навч.посіб. / Кер.авт.кол. Л.Т.Левчук. – К., 1999. Розд.1. 2. Культурологія: українська та зарубіжна культура: Навч.посіб. За ред. М.М.Заковича. – К., 2004. Част.1. Розд.3. <p><i>Допоміжна</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Лобас В.Х., Легенький Ю.Г. Українська і зарубіжна культура: Курс лекцій. – К., 1997. Розд.1, лекцій 3. 2. Українська та зарубіжна культура: Навч.посіб. / За ред. М.М.Заковича. – К., 2001. Част.2, параграф 1. 3. Шпенглер О. Закат Европы. – М., 1993., т.1; 2000, т.2. <p>Питання на СРС.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Історико-культурний феномен античності: теоретичний аспект. 2. Етапи розвитку культури Стародавньої Греції.

	<p>3. Культура Стародавнього Риму.</p> <p>4. Людина в античній культурі.</p>
10.	<p>Лекція 10 Християнське православ'я як світоглядна і культуротворча основа Візантійської імперії. Концепція імперської влади і візантійське право. Біблія як пам'ятник світової культури. Іконопис – вершина православного мистецтва. Візантійська концепція походження української культури.</p> <p>Література</p> <p><i>Базова</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Історія світової культури: Навч.посіб. / Кер.авт.кол. Л.Т.Левчук. – К., 1999. Розд.1. 2. Історія української та зарубіжної культури: Навч.посіб. / За ред. С.М.Клапчука. – К., 2002. Розд.1, параграфи 1,2. 3. Культурологія: українська та зарубіжна культура: Навч.посіб. За ред. М.М.Заковича. – К., 2004. Част.1. Розд.3. 4. Шевнюк О.Л. Культурологія: Навч.посіб. – К., 2004. Розд.1, тема 3. <p><i>Допоміжна</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Лобас В.Х., Легенький Ю.Г. Українська і зарубіжна культура: Курс лекцій. – К., 1997. Розд.1, лекцій 3. 2. Українська та зарубіжна культура: Навч.посіб. / За ред. М.М.Заковича. – К., 2001. Част.2, параграф 1. 3. Шпенглер О. Закат Європи. – М., 1993., т.1; 2000, т.2. <p>Питання на СРС:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Основні тенденції розвитку культури західноєвропейського середньовіччя. Феномен західної культури. 2. Культура Візантії. 3. Відродження – важливий етап у культурному розвитку Європи. 4. Феномен західної культури. 5. Українська культура як феномен Східнохристиянського світу. 6. Людина в середньовічній культурі
11.	<p>Лекція 11. Готика – культурна доба та вершина католицького художнього канону. Середньовічна література, освіта та наука</p> <p>Література:</p> <p><i>Базова</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Історія української та зарубіжної культури: Навч.посіб. / За ред. С.М.Клапчука. – К., 2002. Розд.1, параграфи 1,2. 2. Культурологія: українська та зарубіжна культура: Навч.посіб. За ред. М.М.Заковича. – К., 2004. Част.1. Розд.3. 3. Шевнюк О.Л. Культурологія: Навч.посіб. – К., 2004. Розд.1, тема 3. <p><i>Допоміжна</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Лобас В.Х., Легенький Ю.Г. Українська і зарубіжна культура: Курс лекцій. – К., 1997. Розд.1, лекцій 3. 2. Українська та зарубіжна культура: Навч.посіб. / За ред. М.М.Заковича. – К., 2001.

	<p>Част.2, параграф 1.</p> <p>3. Шпенглер О. Закат Европы. – М., 1993., т.1; 2000, т.2.</p> <p>Питання на СРС</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Міська література. 2. Народно-сміхова карнавальна культура.
12.	<p>Лекція 12. Відродження як “перехідна епоха” епоха в розвитку європейської культури. Реформація і становлення культури Нового часу. Духовний ідела Нового часу, шляхи самореалізації окремої людини.</p> <p>Література:</p> <p><i>Базова</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Історія світової культури: Навч.посіб. / Кер.авт.кол. Л.Т.Левчук. – К., 1999. Розд.1. 2. Історія української та зарубіжної культури: Навч.посіб. / За ред. С.М.Клапчука. – К., 2002. Розд.1, параграфи 1,2. 3. Культурологія: українська та зарубіжна культура: Навч.посіб. За ред. М.М.Заковича. – К., 2004. Част.1. Розд.3. 3. Шевнюк О.Л. Культурологія: Навч.посіб. – К., 2004. Розд.1, тема 3. <p><i>Допоміжна</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Диалектика деятельности и культура. – К., 1983. 2. Лобас В.Х., Легенький Ю.Г. Українська і зарубіжна культура: Курс лекцій. – К., 1997. Розд.1, лекцій 3. 3. Тойнби А. Постижение истории. – М., 1991. 4. Українська та зарубіжна культура: Навч.посіб. / За ред. М.М.Заковича. – К., 2001. Част.2, параграф 1, с.68-81. <p>Питання на СРС</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Реформація і становлення культури Нового часу. 2. Людина в українській та світовій культурах Нового часу.
13.	<p>Лекція 13. Бароко як реакція на духовну кризу. Внутрішня суперечність та динаміка класицизму. Культ розуму – основа Просвітництва. Промисловий переворот і перехід до технічного типу культури.</p> <p>Література:</p> <p><i>Базова</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Історія світової культури: Навч.посіб. / Кер.авт.кол. Л.Т.Левчук. – К., 1999. Розд.1. 2. Історія української та зарубіжної культури: Навч.посіб. / За ред. С.М.Клапчука. – К., 2002. Розд.1, параграфи 1,2. 3. Культурологія: українська та зарубіжна культура: Навч.посіб. За ред. М.М.Заковича. – К., 2004. Част.1. Розд.3. 4. Шевнюк О.Л. Культурологія: Навч.посіб. – К., 2004. Розд.1, тема 3, с.100-112. <p><i>Допоміжна</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Диалектика деятельности и культура. – К., 1983.

	<ol style="list-style-type: none"> 2. Лобас В.Х., Легенький Ю.Г. Українська і зарубіжна культура: Курс лекцій. – К., 1997. Розд.1, лекцій 3. 3. Тейяр де Шарден П. Феномен человека. – М., 1987. 4. Тойнби А. Постижение истории. – М., 1991. 5. Українська та зарубіжна культура: Навч.посіб. / За ред. М.М.Заковича. – К., 2001. Част.2, параграф 1. <p>Питання на СРС</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Бароко як реакція на духовну кризу. 2. Культ розуму – основа просвітництва. Людина в ідеології просвітництва
14.	<p>Лекція 14. Науково-технічний прогрес як чинник появи нових напрямків художньої практики. Сучасна європейська цивілізація і шляхи розвитку світової культури (роль ЗМІ, комп'ютерний зв'язок, "віртуальний простір").</p> <p>Література</p> <p><i>Базова</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Історія світової культури: Навч.посіб. / Кер.авт.кол. Л.Т.Левчук. – К., 1999. Розд.1. 2. Шевнюк О.Л. Культурологія: Навч.посіб. – К., 2004. Розд.1, тема 3. <p><i>Допоміжна</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Диалектика деятельности и культура. – К., 1983. 2. Лобас В.Х., Легенький Ю.Г. Українська і зарубіжна культура: Курс лекцій. – К., 1997. Розд.1, лекцій 3. 3. Українська та зарубіжна культура: Навч.посіб. / За ред. М.М.Заковича. – К., 2001. Част.2, параграф 1. 4. Шпенглер О. Закат Европы. – М., 1993., т.1; 2000, т.2. <p>Питання на СРС</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Промисловий переворот і перехід до технічного типу культури. 2. Нові форми культурного життя ХІХ століття. 3. Науково-технічний прогрес як чинник появи нових напрямків художньої практики. 4. Модерністська модель світу в західній та українській інтерпретаціях. 5. Основні напрями та стилі модерну.
15.	<p>Лекція 15. Міфологічні уявлення давніх слов'ян. Формування писемної культури. Анімiстичний світогляд. Фетишизм, магія, тотемiзм, шаманство. Пантеон слов'янських богiв. Рiвнi слов'янської мiфологiї. Мiфологiчний епос. Дуалiзм як основа світогляду.</p> <p>Література:</p> <p><i>Базова</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Історія світової культури. Культурні регіони: Навч.посібник / Кер.авт.кол. Л.Т.Левчук. – К., 1997., Розд. V, Параграф 1. 2. Кермач Л.І., Багацький В.В. Культурологія /історія і теорія світової культури ХХ століття/: Навч.посібник. – Харків, 2003., Розд.ІІ.

	<p><i>Допоміжна</i></p> <p>1. Шевнюк О.Л. Культурологія: Навч.посібник. – К., 2004., Тема 1,2, Параграфи 1-5</p> <p>Питання на СРС</p> <p>Дохристиянська писемність: гіпотези та свідчення.</p>
16.	<p>Лекція 16. Запровадження християнства та формування нової ідеології життя і світорозуміння в контексті проблеми культурного простору та зв'язків. Соціально-історичні передумови та ідейні джерела виникнення християнства. Біблія і апокрифи. Еволюція християнства Формування його віровчення, культу та церковної організації. Християнський Символ віри. Історія церковних розколів у світовому християнстві та складання його основних напрямів. Несторіанство. Перший розкол у християнстві. Давні східні, монофізитські (нехалкідонські) церкви. Вірменська апостольська церква в Україні.</p> <p>Література:</p> <p><i>Базова</i></p> <p>1. Історія світової культури. Культурні регіони: Навч.посібник / Кер.авт.кол. Л.Т.Левчук. – К., 1997., Розд. V, Параграф 1.</p> <p>2. Кермач Л.І., Багацький В.В. Культурологія /історія і теорія світової культури XX століття/: Навч.посібник. – Харків, 2003., Розд.ІІ.</p> <p>3. Павленко Ю. Історія світової цивілізації. – К., 1996.</p> <p><i>Допоміжна</i></p> <p>1. Історія світової культури: Навч.посібник / Кер.авт.кол. Л.Т.Левчук. – К., 1999., Розд.ІІ.</p> <p>Питання на СРС</p> <p>1. Модель державотворення часів Київської Русі.</p> <p>2. Особливості розуміння людини: державотворці та мислителі Київської Русі.</p> <p>3. Літописання та література, мистецтво Київської Русі.</p>
17.	<p>Лекція 17. Філософське підґрунтя барокової художньої картини світу. Архітектура і образотворче мистецтво барокової доби в Україні.</p> <p>Багатомірність аспектів контекстуалізації української культури XIX – XX століття. Творчість видатних вітчизняних науковців та митців (письменників, композиторів, художників, архітекторів) української культури XIX – XX ст. в контексті розвитку світової культури. Сучасна українська культура у вимірі ментальної неповторності в умовах загальноєвропейського розвитку та глобалізації. Постмодерний простір української культури: постаті й проблематика.</p> <p>Література:</p> <p><i>Базова</i></p> <p>1. Історія світової культури. Культурні регіони: Навч.посібник / Кер.авт.кол. Л.Т.Левчук. – К., 1997., Розд. V, Параграф 1.</p> <p>2. Шевнюк О.Л. Культурологія: Навч.посібник. – К., 2004., Тема 1,2, Параграфи 1-5.</p> <p>3. Історія світової культури. Культурні регіони: Навч.посібник / Кер.авт.кол. Л.Т.Левчук. – К., 1997., Розд. V, Параграф 1.</p> <p>4. Кермач Л.І., Багацький В.В. Культурологія /історія і теорія світової культури XX</p>

	<p>століття/: Навч. посібник. – Харків, 2003., Розд. II.</p> <p>5. Павленко Ю. Історія світової цивілізації. – К., 1996.</p> <p>6. Шевнюк О.Л. Культурологія: Навч. посібник. – К., 2004., Тема 1,2, Параграфи 1-5.</p> <p><i>Допоміжна</i></p> <p>1. Кермач Л.І., Багацький В.В. Культурологія / історія і теорія світової культури XX століття/: Навч. посібник. – Харків, 2003., Розд. II.</p> <p>1. Історія світової культури: Навч. посібник / Кер. авт. кол. Л.Т. Левчук. – К., 1999., Розд. II.</p> <p>Питання на СРС</p> <p>Література барокової доби. Виконати аналітичний огляд навчальної і наукової літератури на тему: “Постмодерністська модель світу в українській і світовій інтерпретаціях”. Дати відповідь на питання: “Феномен української культури”. Підготувати повідомлення на тему: “Кого і чому я вважаю одним із найвизначніших діячів української культури”. Відповідь обґрунтуйте (за вибором студента).</p>
18.	<p>Лекція 18.</p> <p>Залік</p>

5. Рейтингова система оцінювання результатів навчання

Система рейтингових балів, критерії оцінювання та умови допуску до семестрової атестації наведено у «Положенні про рейтингову систему оцінки успішності студентів з кредитного модуля НГ-02 «Культурологія».

6. Методичні рекомендації

Дисципліна “Культурологія” належить до вибіркових дисциплін циклу гуманітарної та соціально-економічної підготовки, які формують компетенції з культурології.

Вивчення культурології передбачає традиційні форми навчального процесу – лекції та самостійну роботу студента. Враховуючи, що метою курсу є не тільки розкриття загальнолюдського смислу і суспільного призначення культурології як інтегруючої системи знань про досвід існування людини в суспільстві, а й формування та розвиток у студентів певних умінь для подальшого використання набутих знань у своїй професійній діяльності, особливого значення набуває ефективна самостійна робота студентів над поєднанням теоретичних положень й практичних навичок та участь у диспуті, який відбувається на лекції.

Самостійна робота студентів з вивчення дисципліни “Культурологія” має найрізноманітніші форми, а саме:

- опрацювання лекційного матеріалу;
- самостійне вивчення додаткової літератури та окремих тем курсу;
- вивчення та конспектування навчального матеріалу та першоджерел;

- підготовка до заліку;
- збирання матеріалів для диспуту;
- використання комп'ютерних програм.

Лекція, прочитана кваліфікованим, досвідченим викладачем і ретельно законспектована студентом, кладе початок самостійного вивчення предмету студентами тема за темою. Уважне слухання і якомога повніше конспектування лекції є надійним компасом у вивченні матеріалу.

Готуючись до заліку, студент вивчає конспект лекцій, звіряє його з програмою курсу, конспектує рекомендовану літературу. Щоб краще оволодіти матеріалом, студент має бути вищою мірою вимогливим до себе, дисциплінованим і зацікавленим у навчанні. Рекомендується до кожної теми складати словник, щоб точно й чітко знати суть кожної наукової категорії та поняття, а також взаємозв'язки між ними.

Найвища якість самостійної роботи студента досягається тоді, коли його власна думка випереджає сторонню допомогу в процесі вивчення нового матеріалу. Це особливо важливо в культурології, яка на перше місце ставить логічний підхід, пов'язуючи його з історичним розвитком тих чи інших процесів і явищ. Тому диспут передбачає висловлення студентами різних поглядів на проблему, яка розглядається на лекції.

Закономірність навчання така: чим ефективніша й систематичніша самостійна робота студента, тим глибші й міцніші його знання. І навпаки, оволодіння знаннями "штурмом" напередодні заліку веде до поверхових, розрізнених знань окремих розділів і такого ж швидкого їх "вивітрювання" з голови після атестаційного контролю.

Систематична й ефективна самостійна робота студента, активним проявом якої є участь у диспуті, стає об'єктом особливої уваги викладача, його контролю та сприяння. З цією метою викладач проводить диспути, атестації поточної успішності, викликає студентів на консультації, бесіди тощо.

7. Рекомендована література

7.1. Базова

1. Культурологія. Навч. посіб. 3-тє вид. / За ред. Гриценко Т. Б. – К.: Центр учбової літератури, 2011. – 392 с.
http://culonline.com.ua/Books/Kulturologiya_Gricenko2011.pdf#toolbar=0
2. Історія української культури. Навч. посіб./ За ред. О. Ю. Павлової – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 368 с.
http://culonline.com.ua/Books/Istoriya_Ukr_Kultury_Pavlova2011.pdf#toolbar=0

- 2 Подольська Є.А. Кредитно-модульний курс культурології. Навчальний посібник./Є.А.Подольська. – К.: Фірма «Інкос», Центр навчальної літератури, 2006. – 368 с.
http://culonline.com.ua/Books/Kreditno_modulniy_kyrs_kylturologii-Podolska.pdf#toolbar=0
- 3 Зотов В. М. Українська та зарубіжна культура. Словник культурологічних термінів: Навч. посіб./В.М.Зотов. – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 264 с.
http://culonline.com.ua/Books/ukr%20ta%20zarub%20kultura%20Slovník_Zotov.pdf#toolbar=0
- 4 Гіптерс З. В. Культурологічний словник-довідник. /З.В.Гіптерс.– К.: ВД «Професіонал», 2006. – 328 с.

7.2 Допоміжна

1. Гречанко В.А. Історія світової та української культури : Підруч. для вищ. закл. Освіти / В.А. Гречанко, І.В. Чорний, В.А. Кушнерук, В.А. Режко. – К. : Літера, 2000. – 464с.
2. Лобас В.Х. Українська і зарубіжна культура : Курс лекцій / В.Х. Лобас., Ю.Г. Легенький. – К. : ІЗМН, 1997. - 272 с.
3. Тейяр де Шарден П. Феномен человека / П. Тейяр де Шарден. – М. : Наука, 1987. С. 136 – 137.
4. Тойнби А. Постижение истории / А. Тойнби. – М. : Прогресс, 1991. - 736 с. Режим доступа:
http://www.mirsmartbook.ru/news/postizhenie_istorii_a_dzh_tojnbi_1991g/2015-07-22-4183
5. Файнберг Л.А. У истоков социогенеза: от стада обезьян к общине первобытных людей / Л.А. Файнберг. – М. : Наука, 1980. – 153 с.
6. Фрейд З. Тотем и табу / З. Фрейд. – М. : Олимп - Аст, 1997. – 448 с.
7. Шпенглер О. Закат Европы / О. Шпенглер. – М. : Сибирская издательская , 1993. Режим доступа -
http://royallib.com/book/osvald_shpengler/zakat_evropi_obraz_i_deystvitelnost.html
8. Ясперс К. Смысл и познание истории / К. Ясперс. – М. : Политиздат, 1991. – 527 с. Режим доступа -
http://royallib.com/book/yaspers_karl/smisl_i_naznachenie_istorii_sbornik.html

7.3.Енциклопедії, словники

1. Культурология. Краткий тематический словарь. – Ростов н/Д, 2001.

Уся література міститься у Центральній бібліотеці ім. Вернадського, у бібліотеці НТУУ “КПІ”, на кафедрі УМЛК.